

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420421613
AA43-0677-15/9

SPRIEDUMS Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2015.gada 29.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente S.Liniņa,
tiesneses I.Kaļiņina un U.Mihailova

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par Ieslodzījuma vietu pārvaldes labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 10.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. B/ lūdza Ieslodzījuma vietu pārvaldi (turpmāk – Pārvalde) pārvest viņu no Daugavgrīvas cietuma uz Rīgas Centrālcietumu vai Jelgavas cietumu. Pieteicējs norādīja, ka Daugavgrīvas cietumā cits ieslodzītais apdraud viņa veselību un dzīvību.

Ieslodzījuma vietu pārvalde ar 2013.gada 16.janvāra lēmumu noraidīja pieteicēja lūgumu. Lēmumā norādīts, ka pārvalde, veicot pārbaudi, nav konstatējusi reālu apdraudējumu.

[2] Pieteicējs iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pieteicēja pārvietošanu no Daugavgrīvas cietuma uz Jelgavas cietumu.

Pieteicējs norāda, ka Daugavgrīvas cietumā atrodas kopā ar saviem ienaidniekiem, tādēļ viņa veselībai un dzīvībai draud briesmas. Pieteicējs par apdraudējumu jau iepriekš ir informējis Pārvaldi, taču tā situācijas uzlabošanai neko nav darījis.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 10.janvāra spriedumu apmierināts pieteicēja pieteikums un uzlikts par pienākumu Pārvaldei izdot administratīvo aktu par pieteicēja pārvietošanu no Daugavgrīvas cietuma uz citu ieslodzījuma vietu.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicējs 2012.gada 12.decembra iesniegumā norādījis, ka Daugavgrīvas cietumā atrodas ieslodzītais, ar kuru kopā viņš iepriekš atradies ieslodzījumā un kurš saistībā ar pieteicēja sūdzībām saņēmis cietumsodu. Ieslodzītais arī esot izstāstījis citiem ieslodzītajiem, ka nonācis cietumā pieteicēja dēļ. Pieteicējs 2013.gada 17.maija blakus sūdzībā norādījis, ka, satiekot šo ieslodzīto Daugavgrīvas cietumā, saņēmis no viņa draudus dzīvībai. Līdz ar to, pieteicēja ieskatā, apdraudējums sagaidāms arī no citiem ieslodzītajiem.

Tiesas ieskatā, iegūstot šādu informāciju, Pārvaldei ir jāpārbauda iespējama apdraudējuma, un apdraudējuma apstiprināšanās gadījumā tas ir jānovērš, jo personas, kas sadarbojušās ar tiesību aizsardzības iestādēm vai ziņojušas par noziedzīgiem nodarījumiem, uzskatāmas par paaugstinātai riska grupai pieskaitāmām personām.

[3.2] No lietas materiāliem izriet, ka Pārvalde saņēma informāciju no Daugavgrīvas cietuma, kurā norādīts, ka pieteicējs nav vērsies pie cietuma administrācijas ar sūdzībām par viņa drošību, konfliktsituācijām, izteiktajiem draudiem un ka pieteicējam nepastāv dzīvības vai veselības apdraudējums. Ar ko šāds secinājums pamatots, lietas materiālos nav norādīts.

No tā tiesa secina, ka Pārvalde nav pienācīgi pārbaudījusi pieteicēja iesniegumos norādīto apstākļu pamatotību, jo no lietas materiāliem neizriet, ka Pārvalde būtu pārbaudījusi pieteicēja norādītās personas saistību ar pieteicēju. Tas nozīmē, ka Pārvalde nav veikusi pienācīgu pārbaudi par pieteicēja norādītajiem apstākļiem.

[3.3] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 254.panta pirmo daļu izskatāmajā lietā Pārvaldei uzdodams izdot administratīvo aktu, kurā jāizvērtē pieteicēja norādītie argumenti par norādītajām personām un atkarībā no konstatētajiem faktiem nosakāms administratīvā akta saturs, izvērtējot un novēršot pieteicēja drošības riskus.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 10.janvāra spriedumu Pārvalde iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot pieteikumu noraidīt.

Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] Saņemot pieteicēja iesniegumu, Pārvalde veica pārbaudi un pieprasīja informāciju Daugavgrīvas cietuma Drošības daļai. Atbildot uz pieprasījumu, Daugavgrīvas cietuma vecākais inspektors iesniedza Pārvaldei 2013.gada 2.janvāra izziņu un 2013.gada 27.marta izziņu, kurās skaidri norādīja to, ka pieteicējs nav vērsies Daugavgrīvas cietumā par drošību, konfliktsituācijām, draudiem vai citām problēmām.

Līdz ar to nav izprotams, uz kāda pamata tiesa izdarījusi secinājumus par to, ka nav pamatots Pārvaldes minētais, ka pieteicējs nav vērsies Daugavgrīvas cietumā ar attiecīgo informāciju.

[4.2] Ja iestādes amatpersonai (Drošības daļas amatpersonām) kļūst zināma informācija, ka kādas personas veselība vai dzīvība tiek apdraudēta, tiek veikta padziļināta pārbaude, kuras laikā brīvības atņemšanas iestādē tiek iegūta visa iespējamā informācija par apdraudējuma esību. Gadījumā, ja šī informācija apstiprinās, Drošības daļas amatpersona ir tiesīga vērsties Pārvaldē ar attiecīgu ziņojumu, kurā tiek minēta pārbaudes laikā iegūta informācija un lūgums izvērtēt iespēju pārvietot personu uz citu iestādi pastāvošā apdraudējuma dēļ.

Nemot vērā, ka Daugavgrīvas cietuma Drošības daļas amatpersonas nav vērsušās Pārvaldē ar attiecīgiem ziņojumiem, tas apliecina, ka pieteicējam nav bijis reāls dzīvības vai veselības apdraudējums.

[4.3] Jāpievērš uzmanība arī cietuma Drošības daļas sniegtajam pieteicēja raksturojumam, no kura izriet, ka pieteicējs pastāvīgi sniedz cietuma administrācijai nepatiesu informāciju. Pārvaldes ieskatā, ja ieslodzītajai personai būtu informācija par apdraudējumu, tā nekavējoties vērstos iestādē ar lūgumu aizsargāt to. Pieteicējs to nav darījis. Tas liecina, ka apdraudējums pieteicējam nepastāvēja.

[4.4] Pārvaldes ieskatā pamatmērķis pieteicēja pārvietošanai uz citu brīvības atņemšanas iestādi ir saistīts ar to, ka pieteicēja civilsievai būs ērtāk apmeklēt pieteicēju brīvības atņemšanas iestādē, kura ir tuvāk Rīgai, jo, kā jau pieteicējs norādīja, viņa civilsvea dzīvo Rīgā.

Motīvu daļa

[5] Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudot lietas materiālus un izvērtējot lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

[6] Latvijas Republikas Satversmē paredzēts, ka ikviena tiesības uz dzīvību aizsargā likums (93.pants). Ikvienam ir tiesības uz brīvību un personas neaizskaramību (94.panta pirmais teikums). Valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. Spīdzināšana, citāda cietsirdīga vai cieņu pazemojoša izturēšanās pret cilvēku ir aizliegta. Nevienu nedrīkst pakļaut nežēlīgam vai cilvēka cieņu pazemojošam sodam (95.pants).

Augstākā tiesa atzinusi, ka no minētajām tiesību normām izriet valsts pienākums darīt visu saprātīgi iespējamo, lai nepieļautu vardarbību ieslodzīto starpā. Neveicot pienācīgus pasākumus, valsts rīkojas prettiesiski (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2012.gada 9.jūlija lēmuma lietā Nr.SKA-681/2012 10.punktu*).

[7] Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3.pantā paredzēts, ka nevienu cilvēku nedrīkst pakļaut spīdzināšanai vai cietsirdīgi vai pazemojoši ar viņu apieties vai sodīt.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka no minētajām tiesību normām izriet valsts pienākums nodrošināt, lai indivīdi netiktu pakļauti spīdzināšanai, kā arī cietsirdīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodam – tostarp no citu indivīdu puses. Valstīm ir jānodrošina efektīva aizsardzība – jo sevišķi īpaši apdraudētām personām –, kā arī jāveic saprātīgi pasākumi, lai novērstu apdraudējumu, par kuru amatpersonas ir zinājušas vai viņām būtu bijis jāzina. Šo pienākumu apjoms ir atkarīgs no katras lietas konkrētajiem apstākļiem. (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2012.gada 3.jūlija sprieduma lietā „Aleksejeva pret Latviju” 34., 35. un 37.punktu*).

[8] Izskatāmajā lietā pieteicējs lūdzis Pārvaldi pārvietot viņu uz citu ieslodzījuma vietu sakarā ar draudiem viņa dzīvībai un veselībai. Tādējādi tiesai jānoskaidro, vai, saņemot šādu informāciju, Pārvalde ir pienācīgi pārbaudījusi pieteicēja apdraudējuma esību un vai pastāv pamatota iespējamība pieteicēja drošības apdraudējumam.

[9] No lietas materiāliem un lietas dalībnieku paskaidrojumiem Administratīvā apgabaltiesa konstatē turpmāk minēto.

[9.1] Pārvaldē saņemts pieteicēja 2012.gada 12.decembra iesniegums pārvietot viņu uz Rīgas Centrālcietumu vai Jelgavas cietumu sakarā ar iespējamiem draudiem viņa dzīvībai un veselībai. Iesniegumā norādīts, ka viņam cietumā ir ienaidnieks /pers. I/, ar kuru kopā pieteicējs mācījies 1983.gadā /Nosaukums/skolā, kur izcietis sodu /pers. I/ darīja pieteicējam pāri. Pieteicējs viņu iesūdzējis, par ko /pers. I/ dabūjis reālu cietumsodu. Kad atbraucis uz Daugavgrīvas

cietumu, gājis uz noliktavu, kur saticis /pers. I/. Viņš izstāstījis visiem, ka pieteicējs viņu iesēdinājis. Vēl pieteicējam ir citi ienaidnieki /pers. J/, /pers. K/ (*lietas 21.-22.lapa*).

[9.2] Pārvalde, izskatot pieteicēja iesniegumu, nosūtīja pieprasījumu Daugavgrīvas cietuma administrācijai, norādot pieteicēja sūdzībā uzsvērto, ka pieteicēja dzīvībai un veselībai pastāv apdraudējums, jo brīvības atņemšanas iestādē sodu izcieš viņa ienaidnieki – /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/. Pārvalde uzdeva Daugavgrīvas cietuma Drošības daļas priekšniekam sniegt ziņas par to, vai pieteicējs ir vērsies pie cietuma administrācijas ar sūdzībām par viņa drošību, konfliktsituācijām, izteiktiem draudiem no citu ieslodzīto puses, vai Drošības daļas rīcībā ir informācija, ka pieteicējam Daugavgrīvas cietumā pastāv reālas problēmas, dzīvības vai veselības apdraudējums, kas būtu par pamatu viņa pārvietošanai uz citu brīvības atņemšanas iestādi, kā arī cita informācija, kas varētu raksturot pieteicēju un iepriekš minēto informāciju (*lietas 135.lapa*).

[9.3] Pārvaldē 2013.gada 2.janvārī tika saņemta Daugavgrīvas cietuma Drošības daļas vecākā inspektora atbilde, kurā norādīts, ka pieteicējs, atrodoties Daugavgrīvas cietumā, nav vērsies pie cietuma administrācijas ar sūdzībām par viņa drošību, konfliktsituācijām, izteiktiem draudiem no citu ieslodzīto puses un citām problēmām. Pieteicējam nepastāv dzīvības vai veselības apdraudējums Daugavgrīvas cietumā, kas būtu par pamatu pieteicēja pārvietošanai, kā arī informēts, ka pēc rakstura pieteicējs ir ļoti melīgs un bezkaunīgs, sarunu laikā ar administrācijas pārstāvjiem pastāvīgi sniedz melīgu informāciju (*lietas 136.lapa*).

[9.4] Pārvalde ar 2013.gada 16.janvāra lēmumu Nr.1/10-L/6601 atteica pieteicēju pārvietot uz citu ieslodzījuma vietu (*lietas 19.lapa*).

[9.5] 2013.gada 7.martā Pārvaldē saņemts pieteicēja iesniegums, kurā norādīts, ka sakarā ar to, ka Daugavgrīvas cietumā atrodas ienaidnieki, pieteicējs tur nevar atrasties, un pieteicēja civilsievai dzīvo Rīgā, pieteicējs lūdz pārsūtīt viņu uz Jelgavas cietumu vai citu slēgto cietumu (*lietas 55.lapa*).

[9.6] Pārvalde, izskatot pieteicēja iesniegumu, nosūtīja pieprasījumu Daugavgrīvas cietuma administrācijai, norādot uz pieteicēja iesniegumu sakarā ar drošības situāciju Daugavgrīvas cietumā. Pārvalde uzdeva Daugavgrīvas cietuma Drošības daļas priekšniekam sniegt ziņas par to, kādas ir kameras biedru attiecības ar pieteicēju, vai pieteicējs ir ticis pārvietots no vienas kameras uz citu, kādi bija pārvietošanas iemesli, vai pieteicējs sūdzējies par draudiem vai citām problēmām (*lietas 56.lapa*).

[9.7] Pārvaldē 2013.gada 27.martā tika saņemta Daugavgrīvas cietuma Drošības daļas vecākā inspektora atbilde, kurā norādīts, ka attiecības ar kameras biedriem pieteicējam ir draudzīgas, pieteicējs nav vērsies pie cietuma administrācijas ar sūdzībām par viņa drošību, konfliktsituācijām, izteiktiem draudiem no citu ieslodzīto puses un citām problēmām. Pieteicējs soda izciešanas laikā ir ticis pārvietots no kameras uz kameru kopumā 10 reizes sakarā ar pārvietošanu uz Medicīnisko daļu, sakarā ar etapēšanu un pēc personīga mutiska lūguma. Pieteicējam nepastāv dzīvības vai veselības apdraudējums Daugavgrīvas cietumā, kas būtu par pamatu pieteicēja pārvietošanai, kā arī informēts, ka pēc rakstura pieteicējs ir ļoti melīgs un bezkaunīgs, sarunu laikā ar administrācijas pārstāvjiem pastāvīgi sniedz melīgu informāciju (*lietas 57.lapa*).

[9.8] Pārvalde ar 2013.gada 21.maija lēmumu Nr.1/10-L/2157 atteica pieteicēju pārvietot uz citu ieslodzījuma vietu (*lietas 58.lapa*).

[9.9] Pēc 2013.gada 26.marta pieteikuma iesniegšanas tiesā pie Daugavgrīvas cietuma administrācijas pieteicējs vērsies trīs reizes, proti, 2013.gada 21.novembrī un 2014.gada 27.martā, ar iesniegumu par piekrišanu atrasties smēķējošā kamerā, kā arī 2014.gada 10.maijā ar lūgumu organizēt balsošanu Eiropas Parlamenta vēlēšanu dienā (*lietas 14.lapa*).

Pārvaldē pēc 2013.gada 26.marta pieteicējs ir vērsies divas reizes, proti, ar 2013.gada 22.aprīļa iesniegumu, kurā lūdz viņu pārvietot uz Jelgavas cietumu vai citu brīvības atņemšanas cietumu, atteikuma gadījumā draudot uzsākt badastreiku, un ar 2014.gada 17.aprīļa iesniegumu, kurā pieteicējs sakarā ar tiesas spriedumu lūdz viņu pārvietot uz Jelgavas cietumu, pamatojot ar to, ka Jelgavas cietumā pieteicējam būs iespēja strādāt un pieteicēja civilsievai būs ērtāk apmeklēt pieteicēju brīvības atņemšanas iestādē (*lietas 138.-140.lapa*).

[9.10] Pārvalde paskaidrojums apgabaltiesai norāda, ka /pers. I/ neatrodas Daugavgrīvas cietumā (*lietas 133.lapa*).

[9.11] Pieteicējs, atbildot uz apgabaltiesas jautājumu, vai kopš pieteikuma iesniegšanas tiesā pieteicējs var norādīt uz kādiem faktiem, kas apstiprina pieteicēja norādītā apdraudējuma pamatotību, un vai pieteicējs tos ir darījis zināmus ieslodzījuma vietai, paskaidrojis, ka patiesībai neatbilst Pārvaldes apelācijas sūdzībā norādītais, ka /pers. I/ atbrīvojās 2005. vai 2006.gadā, jo viņš no Daugavgrīvas cietuma atbrīvojās 2012.gadā vai 2013.gada sākumā, ko var apliecināt cietuma administrācija. Kad citiem ieslodzītajiem tika izstāstīts tas, ka pieteicējs nodevis /pers. I/, pieteicējam no tā laika nācās iet prom no vairākām kamerām, bet par to pieteicējs nestāstīja cietuma administrācijai (*lietas 127.lapa*).

[10] Izvērtējusi minētos apstākļus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Pārvalde ir pienācīgi izpildījusi savu pienākumu reaģēt uz ieslodzītās personas sūdzību un pārbaudīt saņemto informāciju par iespējamu personas drošības apdraudējumu. Pārvalde ir uzdevusi pārbaudīt Daugavgrīvas cietuma kompetentajai struktūrvienībai – Drošības daļai – pieteicēja drošības iespējamo apdraudējumu saistībā ar pieteicēja iesniegumā nosauktajām personām, Pārvalde ir interesējusies par pieteicēja attiecībām ar kameras biedriem un noskaidrojusi apstākļus saistībā ar pieteicēja kameru maiņu.

Apgabaltiesas vērtējumā Pārvaldes iegūtā un tiesai sniegtā informācija neapstiprina pieteicēja apgalvojumu par reālu apdraudējuma pastāvēšanu.

Pieteicējs nav vērsies Daugavgrīvas cietumā ar sūdzībām, ka saņemis no konkrētiem ieslodzītiem draudus. Arī iesniegumā Pārvaldei pieteicējs nenorāda nevienu konkrētu faktu, ka /pers. I/ vai citi iesniegumā pieminētie ieslodzītie pieteicējam ir izteikuši draudus vai kādā citādā veidā ietekmējuši pieteicēju. Pieteicējs attiecībā uz ieslodzītajiem /pers. J/, /pers. K/ norāda, ka tie ir viņa ienaidnieki, bet nekādā veidā šo apgalvojumu nepamato un nenorāda uz šo personu negatīvu rīcību. Tikai blakus sūdzībā Augstākajai tiesai pieteicējs norāda uz /pers. I/ izteiktajiem draudiem nogalināt.

Tajā pašā laikā, kā izriet no paša pieteicēja paskaidrojumiem, /pers. I/ kopš 2012.gada beigām Daugavgrīvas cietumā neatrodas. Tādējādi nekāds apdraudējums tieši no /pers. I/ puses pieteicējam laikā, kad pieteicējs vērsās Pārvaldē ar iesniegumiem, nevarēja pastāvēt un nepastāv arī tagad. Ievērojot minēto apstākli, Pārvaldei nevar pārņemt, ka tā nav pārbaudījusi pieteicēja norādītos faktus par /pers. I/ saistību ar pieteicēju. Attiecībā par pieteicēja norādīto iespējamo apdraudējumu no citiem ieslodzītajiem saistībā ar /pers. I/ pieteicējs ne iestādē, ne tiesai nav norādījis nevienu konkrētu faktu par to, kurš, kad un kādus draudus pieteicējam izteicis.

Lai iestādei būtu pamats rīkoties – izmeklēt un novērst ieslodzītās personas drošības apdraudējumu, ir nepieciešami konkrēti fakti par to, no kuras personas, kad un kādi draudi ir saņemti vai veiktas citas apdraudošas darbības. Pieteicējs šādus faktus nav norādījis. Savukārt no tās informācijas, kas ir pašas iestādes rīcībā, iestāde uzskata, ka apdraudējums pieteicēja drošībai nepastāv.

[11] Ievērojot minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Pārvalde pamatoti atteica pārvietot pieteicēju uz citu ieslodzījuma vietu. Apgabaltiesa nekonstatē ticamus apstākļus pieteicēja veselības un dzīvības apdraudējumam Daugavgrīvas cietumā, līdz ar to šobrīd nesaskata pamatu labvēlīga administratīva akta pieņemšanai – pieteicēja pārvietošanai uz citu ieslodzījuma vietu, tāpēc pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

[12] Pirmās instances tiesas spriedums nav pareizs.

[13] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2013.gada 7.maija lēmumu pieteicējs tika pilnībā atbrīvots no valsts nodevas samaksas 20 Ls apmērā par pieteikuma iesniegšanu tiesā.

Tā kā pieteicēja pieteikums tiek noraidīts, pieteicējam saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu uzliekams pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu par pieteikuma iesniegšanu tiesā 28,46 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtais daļas trešo teikumu, ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa sprieduma norakstu nosūta tiesu izpildītājam izpildei. Tādējādi pieteicējam ir uzliekams pienākums triju mēnešu laikā no sprieduma spēkā stāšanās iesniegt tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par Ieslodzījuma vietu pārvaldes labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Uzlikt pienākumu /pers. B/ triju mēnešu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās samaksāt valstij valsts nodevu par pieteikuma iesniegšanu tiesā 28,46 *euro* apmērā.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente

S.Liniņa

Tiesneses

I.Kaļiņina

U.Mihailova

Rīgā 2015.gada 29.jūnijā